

נחשבת הנטיעה למעשה היזק, ולכן לא נחשב הדבר שמי שעושה רק בתוך שלו. אבל כשלא נמצא עדיין הבור של חברו, אי אפשר להחשיב את הנטיעה שלו למעשה היזק, שהרי אינו מזיק עתה כלום. הילכך, נחשבת הנטיעה שעושה אז, רק כמי שעושה בתוך שלו בלבד, ומה שגורם לכך שבעתיד השני יצטרך להרחיק את בורו שלו כדי שלא ייפגע משרשי אילנו, לא איכפת לך.

ורבא אמר אינו סומך. ואפילו לרבי יוסי, דאמר זה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו, הני מילי התם, דבעידנא דקא נטע, ליתנהו לשרשיו המזקי לה לבור. אבל הכא, אמר ליה: כל מרא ומרא דקא מחיית, קא מרפית לה לארעאי —

והיינו, רבא סובר להיפך מאביי. ולדעתו, אפילו רבי יוסי, הסובר שם שעל הניזק להרחיק את עצמו, משום שהנוטע עושה בתוך שלו, הוא דוקא שם, לפי שאין הוא בעצמו מזיק לבור בנטיעת האילן עתה, אלא רק שרשיו של האילן, העתידים ליגדל, הם יתפשטו ויזיקו לבור בעתיד. וכיון שבשעת הנטיעה עדיין לא נמצאים השרשים, אי אפשר להחשיב את מעשה הנטיעה למעשה היזק, ולכן הוא נחשב שעושה בתוך שלו, ומותר לו ליטע.

אבל כאן, בחופר בורו סמוך לשדה חברו, יכול לומר השני לזה שבא לחפור בור בסמוך אל שדהו: כל מכה ומכה שאתה מכה את הקרקע על ידי המעדר, אתה מרפה את הקרקע שלי, שהיא נרעדת ונדה מחמת המכה בקרקע. ולכן, נחשב מעשה חפירת הבור כאילו הוא עושה בתוך רשות חברו. הילכך, אף על פי שעדיין לא נמצא בור

של האילן מתפשטין עד כ"ה אמה, ומזיקין את הבור של חברו. ואילו רבי יוסי סובר: זה חופר בתוך שלו, וזה נוטע בתוך שלו. משום שסובר רבי יוסי שעל הניזק להרחיק את עצמו. והיינו, כיון שאין הנזק בא מיד בנטיעת האילן, אלא רק אחר זמן, שמתפשטין השרשין, לכן נחשב הנוטע כמי שעושה בתוך שלו, ואינו עושה בשטח של חברו כלום. ולכן אינו צריך למנוע עצמו מתשמישו בשדהו, אלא על הניזק להרחיק את עצמו.

וסובר אביי, דוקא התם, בנוטע אילן בתוך שדהו כאשר יש בור בצד שדהו של חברו, הוא דאמרו רבנן שצריך הנוטע להרחיק עשרים וחמש אמות, היות דבעידנא דקא נטע, איתא לבור. כיון שבשעת נטיעה קיים כבר בורו של חברו, ולכן עליו להרחיק את אילנו ממנו.

אבל הכא, במחלוקת אביי ורבא, הרי בעידנא דקא חפר, ליתא לבור!

ולכן, שם במשנה, כיון שכאשר הוא בא ליטע כבר נמצא הבור של השני, סוברים רבנן שעל המזיק להרחיק עצמו. אבל כאן, שכאשר בא הראשון לחפור את בורו עדיין לא חפר השני בור, הרי אף על פי שהוא מפריע בחפירת הבור שלו לתשמישו של חברו בעתיד, שחברו לא יוכל לחפור בור בשדהו אלא בריחוק ו' טפחים מבורו, לא איכפת לך, שהרי עתה הוא עושה בתוך שלו, וכסברת רבי יוסי, שעל הניזק להרחיק את עצמו. וכל מה שנחלקו עליו חכמים, הוא רק כאשר כבר נמצא הבור של חברו, שאז סוברים חכמים, כיון שבא ליטע אז, והשרשין עתידין להתפשט ולהזיק לבור,